

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudců JUDr. Jana Ryby a Mgr. Milana Taubera v právní věci žalobkyně: **Mgr. L. M.**, bytem XXX, zast. JUDr. Tomášem Farou, advokátem se sídlem v Praze 4, Táborská 411/34, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem v Praze 10, Vršovická 65, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 8. 2014, č.j. 755/510/2014 Lp- 2 O 15/14, 36071/ENV/2014,

t a k t o :

- I. **Žaloba se zamítá.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce R. M. domáhal přezkoumání rozhodnutí Ministerstva životního prostředí (dále jen „ministerstvo“ nebo „odvolací orgán“) blíže označeného v záhlaví tohoto rozsudku, kterým ministerstvo zamítlo jeho odvolání proti rozhodnutí České inspekce životního prostředí, Oblastního inspektorátu České Budějovice (dále jen „inspekce“ nebo „správní orgán I. stupně“) ze dne 24. 3. 2014, č.j.: ČIŽP/42/OOP/SR01/1210036.009/14/CPK.

Tímto rozhodnutím uložila inspekce R. M. podle ust. § 86 odst. 1 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) povinnost navrátit do původního stavu pozemky p. č. 415/1, 415/2, 415/3, 415/4, 415/5, 415/6, 424, 225, 426/1, 426/2, 477/3, 477/5, 477/6, 477/7, vše v k. ú. Padařov, nebo jejich části, na nichž je situován významný krajinný prvek údolní niva Oltyňského potoka, a na nichž byl situován významný krajinný prvek vodní tok – revitalizovaný úsek Oltyňského potoka, a to do stavu před nedovoleným zásahem, který zde

R. M. provedl v červenci 2012, kdy poškodil údolní nivu plošným sejmutím svrchních vrstev zeminy z uvedených pozemků, zničil revitalizované koryto Oltyňského potoka v délce minimálně 140 m, navršil hráz na pozemcích 424, 425, 426/1, 427/1, 477/3 a 426/2, vše v k. ú. Padařov, napříč údolní nivou Oltyňského potoka a navršil zeminu do kořenových prostorů vrb, rostoucích na okraji údolní nivy na pozemku p. č. 424 v k. ú. Padařov. Podmínky uvedení do původního stavu stanovila inspekce tak, že:

- bude postupováno v souladu s částmi projektové dokumentace „Rybník na Oltyňském potoce“, kterou vypracoval v říjnu 2006 Ing. V. K. a které jsou přílohou tohoto rozhodnutí,
- při převedení vody Oltyňského potoka do nového koryta bude postupováno v souladu s doporučením Ing. V. K., obsaženým v textové části projektové dokumentace, která se týká technologické přestávky pro zapojení travního pokryvu břehu před odkloněním vody do nového koryta.

Současně inspekce rozhodla o povinnosti R. M. nahradit náklady řízení paušální částkou 1 000 Kč dle ust. § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a ust. § 6 odst. 1 vyhl. č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám.

Dle žalobce R. M. je napadené rozhodnutí nezákonné. Námitky vyjádřil žalobce takto:

Předně namítá, že žalovaný nesprávně posoudil podmínku reálnosti a účelnosti navrácení pozemků do původního stavu. Má za to, že nelze zaručit navrácení do původního stavu, pokud se žalovaný nezabýval obdobím, kdy byla vypracována projektová dokumentace panem Ing. V. K., neboť tomu bylo v roce 2006, tedy šest let před tím, než žalobce zásah provedl. Nadto žalovaný rozhodl o navrácení do původního stavu, aniž by provedl místní šetření.

Dle žalobce není splněna podmínka účelnosti, neboť žalovaný se nedostatečně zabýval se otázkou, zda je vůbec účelné navrácení do původního stavu, resp. zda navrácením do původního stavu nedojde k ještě větším škodám na životním prostředí. Domnívá se, že nejen podmínka reálnosti, tj. možnosti, ale zejména podmínka účelnosti navrácení do původního stavu, není splněna.

Žalobce rovněž namítá, že žalovaný nepřiměřeným způsobem zasahuje do jeho práv, neboť pro vydání napadeného rozhodnutí nejsou splněny podmínky možnosti a účelnosti. Nechal si vypracovat posudek k aktuálnímu biologickému stavu území rybníka, jeho nátokové části a mokřadu na Oltyňském potoce - stav ke dni 29. 9. 2014, který zpracoval Doc. Dr. J. F., CSc., držitel autorizace k provádění biologického hodnocení dle § 45i zákona, ve kterém zpracovatel po provedení místního šetření mj. uvedl, že „v předmětném území došlo k vytvoření unikátního plošného mokřadu s několika hlubšími tůňkami v prostoru jižně od železniční trati (foto 2-5) a s okrajem vlastního rybníka.“ Závěrem posudku je uvedeno, že v uvedeném území vzniklo unikátní útočiště (mokřad) vhodný pro vzácné a ohrožené druhy živočichů – v tomto případě je to ropucha obecná (*Bufo bufo*), skokan zelený (*Pelophylax kl. esculentus*), čolek horský (*Mesotriton alpestris*), čolek obecný (*Lissotriton vulgaris*) a užovka obojková (*Natrix natrix*) – všechny druhy zvláště chráněné. Bylo by bezpochyby nevhodné pokoušet se vracet území do jakéhokoliv původního stavu, protože je jisté, že se mine účinkem – mokřadní plocha v tuto chvíli existuje a výše uvedené druhy živočichů ji osídlili. Zpracovatel doporučil v místě odtoku zemního valu z mokřadu do rybníka zvýšit kamenným zásypem hladinu vody v mokřadu o 30 - 40 cm a tím i rozšířit vlastní mokřad až po okraj nivy

s tím, že hlavním důvodem je ochrana v tuto chvíli významného rozmnožiště obojživelníků a plazů.

Závěrem rovněž tvrdí, že správní orgán nedbal povinnosti stanovené v § 2 odst. 3 správního řádu, tedy dbát přiměřenosti zvoleného řešení vzhledem k okolnostem případu. Na podporu uvedeného poukázal žalobce na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 5/2001 a rovněž skutečnost, že již uhradil pokutu ve výši 80 000 Kč, která mu byla uložena za porušení povinností rozhodnutím České inspekce životního prostředí ze dne 21. 3. 2013, a jenž byla potvrzena rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 6. 2013.

Žalovaný v písemném vyjádření ze dne 14. 11. 2014 uvedl, že dne 5. 9. 2012 provedla inspekce na základě podnětu šetření na pozemcích p. č. 415/1, 415/2, 415/3, 415/4, 415/5, 415/6, 424, 425, 426/1, 426/2, 477/3, 477/5, 477/6 a 477/7 v k. ú. Padařov a zjistila m. j., že nad stávajícím rybníkem je navršen val téměř v celé šířce údolnice. Pouze u západního okraje nivy byl ponechán prostor pro přítok.

Zásah R. M. posoudila Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (dále „AOPK“) jako odborný orgán ochrany přírody, která jej hodnotila jako škodlivý zásah do významného krajinného prvku niva Oltyňského potoka.

R. M. předložil inspekci „Vyjádření k zásahu do údolní nivy Oltyňského potoka“, které zpracoval Ing. P., který v něm uvedl, že při posouzení současného stavu lze jednoduchými úpravami realizovat předpokládanou nádrž tak, že vznikne litorální pásmo v přibližně stejném rozsahu, jako bylo před provedením zásahu. Dále by bylo možné provést v nátokové části úpravu koryta v délce asi 80 m, která by spočívala v provedení mělkého neopevněného meandru částečně nahrazujícího zrušené revitalizované koryto v délce 160 m. V návaznosti na prováděné úpravy je vhodné realizovat v horní části údolní nivy neprůtočnou tůň s proměnlivou hladinou, která by byla dotována průsaky, případně vodou při vyšších průtocích. Navrhované řešení se jeví jako vyhovující způsob nápravy stavu, které by obnovu porostů litorálu, potočního a mokřadního ekosystému zajistilo v kratším časovém horizontu než uvedení lokality do původního stavu.

Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 24. 3. 2014 uložila inspekce R. M. povinnost podle § 86 odst. 1 ZOPK a náhradu nákladů řízení ve výši 1 000 Kč. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí bylo napadeným rozhodnutím zamítnuto.

Žalovaný dále uvedl, že R. M. v červenci 2012 zlikvidoval revitalizovaný meandrující tok Oltyňského potoka v délce přibližně 140 m, odbagroval svrchní vrstvy zeminy v rozhodnutí konkrétně označených pozemků, navršil hráz na pozemcích p. č. 424, 425, 426/1, 427/1, 477/3 a 426/2 v k. ú. Padařov napříč údolní nivou a navršil zeminu do kořenových prostorů vrb rostoucích na okraji údolní nivy na pozemku p. č. 424 v témže katastrálním území. Provedl tím celou řadu změn v mokřadních společenstvech, která se vyvíjela tři roky od provedení revitalizace Oltyňského potoka. Zásah provedl před dvěma lety, tzn., že do dnešního dne došlo k novému rozvoji rostlinných a živočišných společenstev v předmětném území. Tato společenstva jsou však oproti těm po revitalizaci chudší, neboť je zde nižší pestrost malých biotopů. Dotčená lokalita však nebyla zničena nevratným způsobem. Terénními úpravami a vhodně zvoleným postupem bude alespoň zčásti možné upravit niveletu terénu na původní hodnoty a vytvořit zde nové koryto potoka, identické nebo blízké původnímu, které R. M. zničil. Původní stav je dán projektem, ve kterém jsou uvedeny všechny technické parametry. Podle něho byla v roce 2009 provedena revitalizace předmětného úseku Oltyňského potoka s přispěním evropských dotací a v souladu s tímž projektem, s jehož využitím autor souhlasil, může být lokalita uvedena do původního stavu. Po realizaci nápravného opatření lze počítat s obnovou mokřadních společenstev v horizontu

3 až 5 let. Jestliže existuje projektová dokumentace přesně dokládající stav lokality před zásahem R. M., je bez problémů možné nápravná opatření realizovat.

Je zřejmé, že realizací nápravných opatření nařízených inspekci dojde k dalšímu zásahu do území. Pokud však budou nápravná opatření realizována dle původního projektu Ing. K., dojde po několika letech k dosažení stavu lokality před zásahem R. M. Nápravná opatření jsou proto možná a účelná. Skutečnost, že dojde k časovému posunu vzniku původních přírodních společenstev lze přičíst na vrub právě R. M., který svým nedovoleným zásahem zničil již vzniklý přírodní biotop, do kterého byly investovány nemalé veřejné prostředky. Naštěstí se příliš nezměnila většina abiotických a biotických faktorů v dané lokalitě, včetně existence rostlinných a živočišných druhů v blízkém okolí, takže lze mít za to, že vývoj společenstev bude po provedení nápravných opatření probíhat podobně jako po revitalizaci. Ke stejnému závěru dospěla i AOPK jako odborný orgán ochrany přírody. Návrh R. M., který vychází z vyjádření Ing. P., obnovu mokřadních společenstev v původním rozsahu neumožní. Umožní pouze obnovu litorálu v přibližně stejném rozsahu, avšak většina plochy mokřadních společenstev, která zde byla po revitalizaci, by byla zatopena novým rybníkem.

K předloženému posudku pana Doc. Dr. F., CSc., žalovaný uvádí, že je zcela zřejmé, že se postupem času v předmětné lokalitě vytvořila náhradní společenstva. Tato společenstva však dle uvedeného návrhu pana M. nebudou mít dlouhého trvání, neboť z vyjádření Ing. P. vyplývá, že by měla být v lokalitě realizována vodní nádrž, byť v menším rozsahu oproti původnímu nedovolenému záměru, s litorálním pásmem, což znamená, že by velká část předmětné lokality byla zaplavena a většina přírodních stanovišť by zanikla. Žalovaný proto musí trvat na odstranění nedovolené stavby hráze a realizaci nápravných opatření dle projektu Ing. K..

Zvláště chráněné druhy živočichů, které uvádí z lokality Doc. Dr. F., CSc., se vyskytují v okolí, je proto zřejmé, že v okamžiku po provedení revitalizace v roce 2009, když zde vznikly pro ně vhodné biotopy, se zde vyskytovaly. Jejich prostředí pak v roce 2012 nedovoleně zničil R. M.. Když byla stavba nedovoleného rybníka zastavena, na jeho budoucím dně se vytvořilo prostředí, které mohly předmětné druhy z okolí znovu dosídlit. Realizace nápravy dle návrhu R. M. by znamenala jejich značnou redukci. Naopak nápravná opatření navržená inspekci sice povedou k dočasnému znemožnění výskytu zvláště chráněných živočichů, avšak po vytvoření vhodného prostředí lokalitu v průběhu tří let znovu osídlí, neboť se vyskytují v okolí. Za časový posun vzniku přírodních společenstev plně odpovídá pan R. M..

Žalovaný dbal povinností dle § 2 odst. 3 správního řádu a zvolil řešení přiměřené případu. Žalobce proto nebyl zkrácen na svých právech. Jestliže pan M. argumentuje rozhodnutím Ústavního soudu sp. zn. PL. US 5/2001, v němž se uvádí, že *zasahování státu musí respektovat přiměřenou rovnováhu mezi požadavkem obecného zájmu společnosti a požadavkem na ochranu základních práv jednotlivce*, pak si musí uvědomit, že to byl on sám, kdo hrubým způsobem zasáhl do obecných zájmů společnosti, když nedovoleně zlikvidoval revitalizovaný úsek Oltyňského potoka, do kterého byly investovány nemalé veřejné finanční prostředky, a když nedovoleně zničil přírodní mokřadní společenstva. Nařízená nápravná opatření proto žalovaný považuje za přiměřená účelu, kterému mají sloužit, za odpovídající okolnostem daného případu a nepovažuje je za nadměrné zasahování do poměrů pana R. M.

Ze správního spisu soud zjistil následující, pro rozhodnutí podstatné skutečnosti:

Dne 5. 9. 2012 provedla inspekce na základě podnětu šetření týkající se rybníku na Oltyňském potoce. Rybník je situován na pozemku p. č. 429/1 a na dalších pozemcích

uvedených v katastru nemovitostí jako vodní plocha se způsobem využití zamokřená plocha nebo koryto vodního toku v k. ú. Padařov. Vlastníkem pozemků je pan R. M.. Podle informací a dokumentů poskytnutých vodoprávním úřadem v Táboře jde o rybník, revitalizovaný podle rozhodnutí MěÚ Tábor k akci s názvem „Rybník na Oltyňském potoce včetně revitalizace Oltyňského potoka v k. ú. Padařov“. Součástí této stavby byla revitalizace 108 m dlouhého koryta potoka na mělčí meandrující koryto délky 160 m v nivě nad stávajícím rybníkem. Po realizaci stavby byl rybník včetně pozemků prodán panu R. M., který se na úřadu dotazoval na úřední postup pro záměr vybudovat další rybník, úřad poskytl související informace, pan M. však úřad již nekontaktoval.

Inspekce zjistila, že nad stávajícím rybníkem je navršen val téměř v celé šířce údolnice. Pouze u západního okraje nivy byl ponechán prostor přítoku – Oltyňskému potoku. Pravděpodobným důvodem realizace valu je přehrazení nivy a výstavba dalšího rybníku. Podle stupně pokrytí nivy vegetací lze usuzovat, že k zásahu do nivy – plošnému skrytí svrchních vrstev zeminy došlo v létě 2012 a byla jím dotčena většina údolní nivy v prostoru vymezeného na západě okrajem pole, na severu náspem železniční tratí, na východě porostem vzrostlých dřevin (zejména vrb) a na jihu nátokovou částí stávajícího rybníku. Nové meandrující koryto bylo zásahem zničeno. Voda v rybníku byla extrémně zakalená, ačkoli se na přítoku jevila jako čirá, možnou příčinou může být rybí obsádka. Byla pořízena fotodokumentace.

Oznámením ze dne 29. 10. 2012 zahájila inspekce řízení o uložení povinnosti podle § 86 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny ve věci uložení odstranění následku neoprávněného zásahu - navrácení konkrétně označených pozemků v k. ú. Padařov do původního stavu a současně nařídila ústní jednání spojené s ohledáním místa. Ústní jednání se uskutečnilo dne 9. 11. 2012 a pan M. zde mj. uvedl, že práce na předmětných pozemcích provedl on sám v červenci 2012.

Přípisem ze dne 19. 11. 2012 požádal správní orgán I. stupně AOPK o posouzení předmětného zásahu z hlediska jeho škodlivosti ve vztahu k významnému krajinnému prvku. AOPK v přípisu ze dne 26. 11. 2012 uvedla, že na základě místního šetření hodnotí zásah do významného krajinného prvku niva Oltyňského potoka jako škodlivý. Jedná se o zásah do stavby rybníka o ploše 1,4 ha, která byla revitalizována s podporou Operačního programu životní prostředí, oblasti podpory 6.4 – Optimalizace vodního režimu krajiny. Účelem stavby bylo zvýšení ekologické diverzity krajiny ve vazbě na vodní režim, tj. vybudování průtočného rybníka s litorálním pásmem a plynulým přechodem zdrže do mokřadů v nivě. Navazujícím opatřením byla revitalizace koryta přítoku o délce úseku 300 m a vybudování tůň nad rybníkem. Stavba byla dokončena v r. 2009, dne 29. 4. 2010 byla převzata v optimálním stavu, kdy v rybníce již byly vytvořeny iniciální litorální porosty a revitalizované koryto s tůň nad rybníkem byly dobře zapojené vegetací, z hlediska ekologicko-stabilizační funkce významného krajinného prvku byly v optimálním stavu. Opakovaně bylo prováděno místní šetření.

K posuzovanému zásahu AOPK uvedla, že ekologicko-stabilizační funkce významného krajinného prvku je podmíněna v první řadě funkcí vodních a mokřadních ekosystémů vázaných na rybníky, vodní toky a vodní režim v údolních nivách. Na této funkci se zásadně podílí v případě rybníků plochy litorálních porostů s plynulým přechodem do mokřadních ploch v nivě.

V daném případě došlo terénními úpravami a výstavbou nové hráze ke zničení původního litorálního porostu a plynulého přechodu stávající zdrže do koryta přítoku a mokřadů nad rybníkem. Zdrž původního rybníka byla v horní části prohloubena, takže v současné době dosahuje vzdutí vody v původním rybníku po patu nové hráze. Nelze tedy

předpokládat adekvátní obnovu litorálu v původní ploše. AOPK hodnotí jako škodlivý i zásah do revitalizovaného koryta vodního toku, tůň a mokřadů nad rybníkem. Účelem revitalizace byla obnova původní členité morfologie koryta a navazujících mokřadů, které jsou základním předpokladem pro renaturaci vodního toku a nivy z hlediska postupné regenerace typických ekosystémů, vázaných na vodní a mokřadní stanoviště. Koryto, tůň a iniciální stav již vytvořených ekosystémů byly zničeny terénními úpravami ve zdrži nového rybníka. Zároveň bude celá plocha nivy včetně revitalizovaného koryta zatopena, jde tedy v případě trvalého provozu nového rybníka o změnu nevratnou. Uvedený stav je dle stanoviska AOPK vratný pouze v případě uvedení lokality do původního stavu před zásahem. S obnovou litorálních porostů, potočního a mokřadního ekosystému lze v tomto případě uvažovat v horizontu následných tří až pěti let.

Přípisem ze dne 19. 11. 2012 požádala inspekce Městský úřad v Táboře o vyjádření k jejímu záměru uložit panu M. povinnost uvést lokalitu do původního stavu. Městský úřad v Táboře v přípisu ze dne 23. 11. 2012 mj. uvedl, že revitalizací rybníka bylo vytvořeno meandrovité koryto přírodního charakteru spolu s rybníkem s litorálním pásmem, které tvořilo cca 31% z výměry tohoto rybníka. Tyto přírodě blízké úpravy byly zničeny a z těchto důvodů úřad považuje za patřičné navrátit pozemky do stavu odpovídajícímu po dokončení revitalizačních úprav.

Dne 23. 9. 2013 zástupce žalobce nahlédl do správního spisu, pořídil si fotografie částí správního spisu a ve vyjádření ze dne 9. 10. 2013 poukázal na „Vyjádření k zásahu do údolní nivy Oltyňského potoka“, které vypracoval Ing. P. P., autorizovaný inženýr v oboru vodohospodářských staveb, které zaslal správnímu orgánu.

Ing. P. P. ve „Vyjádření“ mj. uvedl, že při posouzení současného stavu bylo zjištěno, že jednoduchými úpravami by bylo možno realizovat předpokládanou nádrž tak, že vznikne litorální pásmo v přibližně stejném rozsahu, jako bylo před provedením zásahu. V nátokové části by bylo možné provést úpravu koryta v délce cca. 80 m, která by spočívala v provedení nějakého neopevňovaného meandru částečně nahrazujícího zrušené revitalizované koryto v délce 160 m. V návaznosti na prováděné úpravy je vhodné realizovat v horní části údolní nivy neprůtočnou tůň s proměnlivou hladinou, která by byla dotována průsaky, případně vodou při vyšších průtocích. Návodní svahy by byly pozvolné a oseté travním semenem. Navrhované řešení se jeví jako vyhovující způsob nápravy stavu, které by obnovu litorálních porostů, potočního a mokřadního ekosystému zajistilo v krátkém časovém horizontu. Při uvádění lokality do původního stavu by nebylo pravděpodobně možné zajistit původní charakter mokřadních ploch.

Dne 24. 3. 2014 vydala inspekce rozhodnutí, kterým uložila panu R. M. povinnost podle § 86 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny, proti němuž jmenovaný podal odvolání, které bylo zamítnuto napadeným rozhodnutím.

Rozhodnutím ze dne 8. 8. 2014, č. j. 755/510/2014 Lp- 2 O 15/14, 36071/ENV/2014, žalovaný odvolání zamítl. V odůvodnění napadeného rozhodnutí vyšel žalovaný ze skutečnosti, že ve správním řízení bylo prokázáno, že pan R. M. v červenci 2012 zlikvidoval revitalizovaný meandrující tok Oltyňského potoka v délce přibližně 140 m, odbagroval svrchní vrstvy zeminy konkrétně označených pozemků, navršil hráz na pozemcích p. č. 424, 425, 426/1, 427/1, 477/3 a 426/2 v k. ú. Padařov napříč údolní nivou a navršil zeminu do kořenových prostorů vrb rostoucích na okraji údolní nivy na pozemku p. č. 424 v témže katastrálním území. Dále žalovaný konstatoval, že nivní porosty se významně podílejí na

stabilizační funkci potoční nivy, protože zachycují splaveniny a živiny z povodí, čímž zabráňují nebo omezují eutrofizaci vodního toku a vodních nádrží nacházejících se po proudu toku. Při povodňových stavech umožňují nivy rozliv vody a snižují tím riziko vzniku škod dále po proudu. Velký význam mají nivní porosty pro diverzitu zemědělské krajiny. V krajině s převahou orné půdy vytváření porosty v nivách toků útočiště velkému počtu druhů rostlin a živočichů, zejména bezobratlých. Provedeným zásahem byla zcela zjištěna část údolní nivy a ta přestala plnit svou stabilizační funkci. Z výše uvedeného vyplývá, že došlo ke zničení části významného krajinného prvku a ke značnému oslabení jeho stabilizační funkce. K zásahu, kterým byla zničena část významného krajinného prvku niva Oltyňského potoka, neměl pan M. souhlas orgánů ochrany přírody, jeho činnost byla nedovolená.

V návaznosti na uvedené žalovaný dále konstatoval, že R. M., který nedovoleně změnil část významného krajinného prvku niva Oltyňského potoka, má tedy povinnost navrátit ji do původního stavu, podle ust. § 86 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny.

Žalovaný se odvolací námitkou, že podmínkou navrácení do původního stavu je jeho reálnost a účelnost, zabýval na str. 4 napadeného rozhodnutí, kde poukázal na skutečnost, že dotčená lokalita v daném případě nebyla zničena terénními úpravami nevratným způsobem a vhodně zvoleným postupem bude alespoň z části možné napravit nivelitu terénu a původní hodnoty a vytvořit zde nové koryto potoka, identické nebo blízké původnímu, které pan R. M. zničil. Původní stav je dán projektem, ve kterém jsou uvedeny všechny technické parametry, podle něhož byla v roce 2009 provedena revitalizace předmětného úseku Oltyňského potoka s přispěním evropských dotací a v souladu s tímž projektem, s jehož využitím autor souhlasil, může být lokalita uvedena do původního stavu. Po realizaci nápravného opatření lze počítat s obnovou mokřadních společenstev v horizontu 3-5 let. Podmínka reálnosti navrácení do původního stavu je tedy splněna a existuje projektová dokumentace dokládající stav lokality před zásahem pana M. Významné funkce nivních porostů (stabilizační funkci potoční nivy zachycováním splavenin a živin z povodí, umožnění rozlivu vody a snížení rizika vzniku škod dále po proudu, zvyšování diverzity v zemědělské krajině apod.) je velmi důležité obnovit, aby mohla niva i nadále plnohodnotně fungovat; uvedení do původního stavu je tedy účelné.

Zástupce žalobce přípisem ze dne 31. 7. 2015 sdělil soudu, že žalobce zemřel dne 6. 7. 2015, což doložil kopií úmrtního listu žalobce. Následně přípisem ze dne 7. 3. 2016 sdělil JUDr. Fara soudu, že v předmětném soudním sporu budou pokračovat právní nástupci zemř. R. M., tedy Mgr. L. M. a nezl. R. M., ml., zast. matkou Mgr. L. M., kterou zastupuje na základě připojené plné moci JUDr. Tomáš Fara, advokát. Dne 26. 1. 2017 bylo soudu doručeno usnesení Okresního soudu v Táboře ze dne 13. 12. 2016, č. j. 24 D 853/2015-187, z něhož soud zjistil, že pozemky, na nichž došlo k zásahu, který se stal předmětem správního řízení, náleží do výlučného vlastnictví poz. manželky Mgr. L. M.

S ohledem na uvedené pokračoval soud ve smyslu ust. § 64 s. ř. s. ve spojení s ust. § 107 odst. 1 a 2 o. s. ř. v předmětném soudním řízení s výše jmenovanou, která je napadeným rozhodnutím zavázána ve smyslu § 73 odst. 2 správního řádu.

U jednání, které se konalo dne 10. května 2017, zástupce žalobkyně setrval na všech žalobních bodech a navrhl, aby soud provedl důkaz listinami ze dne 27. 9. 2016, jež představují aktualizaci k žalobě připojeného znaleckého posudku. Zástupce žalovaného navrhl zamítnutí žaloby s poukazem na obsah napadeného rozhodnutí a vyjádření k žalobě.

Soud zamítl provedení důkazu připojeného k žalobě tj. znaleckým posudkem k aktuálnímu biologickému stavu v území rybníka, jeho nátokové části a mokřadu na Oltyňském potoce v k.ú. Padařov, ke dni 29. 9. 2014, včetně jeho doplnění o aktualizaci ze

dne 27. 9. 2016 (předložené u ústního jednání dne 10. 5. 2017) a rovněž provedení důkazu výsledkem Doc. Dr. J. F., který znalecký posudek vypracoval a to pro nadbytečnost, neboť z předloženého znaleckého posudku vyplývá, že znalec při jeho vypracování vyšel ze skutkového stavu ke dni 29. 9. 2014 (a ke dni 25. 9. 2016). Jde tedy o posouzení skutkového stavu, který městský soud nemohl vzít za základ svého rozhodnutí, neboť podle § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání správního rozhodnutí. Napadené rozhodnutí žalovaného bylo vydáno dne 8. 8. 2014, tedy na důkazy prokazující skutečnosti po uvedeném datu nemohl již soud brát zřetel.

Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (75 odst. 2 věta první s. ř. s.), a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

Podle ustanovení § 4 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny k zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku či k ohrožení nebo oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit závazné stanovisko orgánu ochrany přírody.

Podle § 86 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny kdo poškodí, zničí nebo nedovoleně změní části přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, je povinen navrátit ji do původního stavu, pokud je to možné a účelné. O možnosti a podmínkách uvedení do původního stavu rozhoduje orgán ochrany přírody.

Podle odst. 2 tohoto ustanovení jestliže uvedení do původního stavu není možné a účelné, může orgán ochrany přírody uložit povinnému, aby provedl přiměřená náhradní opatření k nápravě. Jejich účelem je kompenzovat, byť jen zčásti, následky nedovoleného jednání.

Podle odst. 3 tohoto ustanovení uložením povinnosti uvedení do původního stavu či náhradního opatření není dotčena povinnost náhrady škody podle jiných předpisů ani možnost postihu za přestupek nebo protiprávní jednání či trestný čin.

Z výše uvedeného ustanovení vyplývá, že orgán ochrany přírody po zvážení kritéria možnosti a účelnosti zvolí postup dle 1 odstavce, a teprve pokud uvedení do původního stavu není možné a účelné, může orgán ochrany přírody uložit povinnému, aby provedl přiměřená náhradní opatření k nápravě.

V daném případě původní žalobce, potažmo nyní žalobkyně nijak nebrojí proti skutkovému zjištění správních orgánů popsanému v rozhodnutích, konkrétně na str. 4 napadeného rozhodnutí, namítá však, že nesprávně byla posouzena otázka podmínek uložení povinnosti navrátit do původního stavu pozemky p. č. 415/1, 415/2, 415/3, 415/4, 415/5, 415/6, 424, 225, 426/1, 426/2, 477/3, 477/5, 477/6, 477/7, vše v k. ú. Padařov, nebo jejich části, na nichž je situován významný krajinný prvek údolní niva Oltyňského potoka a na nichž byl situován významný krajinný prvek vodní tok – revitalizovaný úsek Oltyňského potoka.

Žalobkyně poukazuje v žalobě na skutečnost, že R. M. byla stanovena povinnost navrátit konkrétně označené pozemky do stavu, v jakém se nacházely v době vypracování projektové dokumentace panem Ing. V. K., tedy v roce 2006, zatímco R. M. provedl předmětný zásah až v r. 2012.

K takto formulované námitce soud konstatuje, že z obsahu správního spisu nevyplývá, že v období od provedení revitalizace předmětného úseku Oltyňského potoka v r. 2009 (k níž došlo dle projektové dokumentace vypracované panem Ing. V. K.), do provedení předmětného zásahu v r. 2012, se změnily podstatně okolnosti a podmínky v dané lokalitě. Tato výhrada nebyla ani žalobcem ve správním řízení namítána. Po zvážení těchto okolností dospěl soud k závěru, že za této situace nelze tedy přisvědčit žalobci, že správní orgán nesprávně vyšel právě z této projektové dokumentace, kterou měl úřad k dispozici jako podklad pro realizaci stavby s názvem „Rybník na Oltyňském potoce, včetně revitalizace Oltyňského potoka v k. ú. Padařov“.

Je třeba dodat, že předmětná projektová dokumentace vytvořená panem Ing. V. K. je součástí správního spisu a jsou v ní uvedeny potřebné parametry, z nichž je třeba při realizaci navrácení pozemků do jejich původního stavu vycházet. Jakým způsobem pan R. M. zasáhl do meandrujícího toku Oltyňského potoka, čímž provedl celou řadu změn v mokřadních společenstvech vyvíjejících se již tři roky od provedení revitalizace Oltyňského potoka, podrobně popsal v posledním odstavci prvostupňového rozhodnutí správní orgán, když mj. uvedl, že: „... *zemními pracemi a výstavbou hráze, které provedl pan M. v červenci 2012 v k. ú. Padařov, došlo ke zcela zásadní změně charakteru lokality. Z pohledu ochrany přírody cenné ekologicko-stabilizační prvky byly zničeny nebo závažně poškozeny. Zničen byl cca 140 m dlouhý úsek revitalizovaného koryta s tůň, a mokřina v prostoru přechodu litorálního porostu stávajícího rybníka do mokřadů v nivě. V údolní nivě byl zničen vegetační pokryv a částečně byla změněna i její morfologie.*“

K námitce, že žalovaný pouze konstatoval, že navrácení do původního stavu lze, aniž by místní šetření provedl, soud uvádí, že skutkový stav v dotčené lokalitě je dostatečně zaznamenán a popsán právě v projektové dokumentaci vypracované panem Ing. V. K., v leteckých snímcích z r. 2010, v záznamu z inspekčního šetření ze dne 5. 9. 2012, včetně barevných fotografií i ve vyjádření AOPK ze dne 26. 11. 2012.

Žalovaný se neopomněl v napadeném rozhodnutí zabývat i tvrzenou rozporuplností vyjádření AOPK ve vztahu k podmínce reálnosti stanovené povinnosti, k níž uvedl, že „*věta o nenávratné změně byla vytržena z kontextu, celá věta zní: „Koryto, tůň a iniciální stav již vytvořených ekosystémů byly zničeny zahrnutím zeminou a terénními úpravami ve zdrži nového rybníka. Zároveň bude celá plocha nivy včetně revitalizovaného koryta zatopena, jde tedy v případě trvalého provozu nového rybníka o změnu nevratnou.*“ Z textu věty vyplývá, že se vztahuje k situaci, kdy by zůstala zachována hráz s požerákem a byl zde provozován rybník, jak bylo zřejmě úmyslem pana M. Pokud bude hráz odstraněna, což je jedna z podmínek nápravných opatření, je obnova původního stavu reálná. Naopak návrh pana M., který vychází z vyjádření Ing. P., obnovu mokřadních společenstev v původním rozsahu neumožní. Umožní pouze obnovu litorálu v přibližně stejném rozsahu, avšak většina plochy mokřadních společenstev, která zde byla po revitalizaci, by byla zatopena novým rybníkem.“

Výše uvedenou úvahu žalovaného shledává soud podstatnou a logickou, uvedenou v souladu s obsahem správního spisu.

Dále je namítáno v žalobě, že není splněna ani podmínka účelnosti, neboť i když žalovaný konstatuje řadu funkcí potoční nivy, nezabýval se otázkou, zda je vůbec účelné navrácení do původního stavu v současné době, resp. zda navrácením do původního stavu nedojde k ještě větším škodám na životním prostředí.

Rovněž tuto námitku neshledal soud důvodnou. Při posouzení této námitky vyšel soud ze skutečnosti, že v daném případě pan R. M. zlikvidoval meandrující tok Oltyňského potoka v délce přibližně 140 m (odbagroval přitom svrchní vrstvy zeminy z dotčených pozemků, navršil hráz napříč údolní nivou a navršil zeminu do kořenových prostorů vrb) revitalizovaný v r. 2009, čímž zasáhl do životního prostředí mokřadních společenstev, vyvíjejících se od provedení revitalizace Oltyňského potoka již tři roky.

Soud se neztotožnil s obranou uvedenou žalobcem R. M. v žalobě, kterou postavil na skutečnosti, že nedovolený zásah do významného krajinného prvku údolní niva Oltyňského potoka jím provedený vedl ke vzniku unikátního útočiště (mokřadu) vhodného pro vzácné a ohrožené druhy živočichů, z čehož dovozuje neúčelnost navrácení předmětné lokality do původního stavu.

Obecně lze konstatovat, že každá změna přináší zásah do již vytvořeného ekosystému, podstatným však je, v čem posuzovaná změna spočívá a v čem je pro daný ekosystém pozitivní.

V daném případě důsledky zásahu do předmětné lokality realizované panem R. M. byly vyhodnoceny v průběhu správního řízení z hlediska ochrany životního prostředí jako škodlivé a jmenovanému byla s ohledem na tuto skutečnost uložena v samostatném správním řízení pokuta, kterou žalobce zaplatil. V nyní projednávané věci byla panu R. M. uložena povinnost navrátit předmětné pozemky do původního stavu, tedy stavu před nedovoleným zásahem, kdy došlo k poškození údolní nivy plošným sejmutím svrchních vrstev zeminy z uvedených pozemků, jinými slovy do stavu, z hlediska ochrany životního prostředí, příznivějšího pro daný ekosystém, nezasaženého právě provedeným zásahem.

Za této situace není na místě dle soudu rezignovat na účel provedené revitalizace toku Oltyňského potoka, kterým bylo vybudování průtočného rybníka s litorálním pásmem a plynulým přechodem zdrže do mokřadů v nivě. Jestliže provedenou revitalizací toku Oltyňského potoka bylo vytvořeno prostředí příznivé pro mokřadní společenstva, je dle soudu třeba na uchování takového prostředí z hlediska ochrany životního prostředí trvat a nelze od něho ustoupit pouze s odkazem na skutečnost, že byť byl zásah nedovolený, postupně zde vznikly útočiště (mokřady) vhodné pro různé vzácné a ohrožené druhy živočichů. I z tohoto důvodu neprovedl soud doplnění důkazního řízení o návrhy na provedení důkazů před soudem.

Soud se ztotožnil s žalovaným, že právě realizací nápravného opatření lze do budoucna obnovit stav, který zde byl před zásahem popsán ve výrokové části prvostupňového rozhodnutí, a žalobcem uváděné vzácné a ohrožené druhy živočichů se budou moci v takovém prostředí lépe rozvíjet (jak naznačil žalovaný lze předpokládat obnovu mokřadních společenstev v horizontu 3-5 let) než v prostředí zasaženém předmětným zásahem.

V daném případě dospěl soud proto k závěru, že uvedení dané lokality do původního stavu je možné a účelné, a proto nelze souhlasit s žalobkyní, že žalovaný zasáhl vydáním napadeného rozhodnutí nepřiměřeným způsobem do práv R. M. .

S ohledem na výše uvedené nemohl soud přisvědčit žalobcům v jejich tvrzení, že správní orgán nedbal povinnosti dbát přiměřenosti zvoleného řešení k okolnostem případu. Žalobci opomíjí zcela skutečnost, že to byl právě pan R. M., který vyvolal svým jednáním takový stav předmětných pozemků, který bylo třeba, z hlediska ochrany životního prostředí, navrátit do původního stavu, tedy do stavu předcházejícímu nedovolenému zásahu. Za těchto okolností shledává soud poukaz v žalobě na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 5/2001 lichým.

Lze dodat, že sama skutečnost, že pan M. zaplatil pokutu za nedovolený zásah do významného krajinného prvku údolní niva Oltyňského potoka, nemá vliv na povinnost provést nápravná opatření. Pokuta je sankce za nedovolený zásah, kdežto nápravná opatření slouží k odstranění škodlivých následků vzniklých takovým protiprávním jednáním.

Na základě uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce, jenž v řízení nebyl úspěšný, nemá na náhradu nákladů řízení právo. To by náleželo úspěšnému žalovanému, soud však z obsahu spisu nezjistil, že by jí náklady řízení nad rámec běžných výdajů vznikly, ostatně žalovaný žádné své náklady ani neuplatňoval.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 10. května 2017

JUDr. Ludmila Sandnerová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Hrůzová, DiS.